

Літаратура

1 Аксамітаў, А. С. Прыказкі і прымаўкі: Тлумачальны слоўнік беларускіх прыказак і прымавак з архіваў, кафедральных збораў, рэдкіх выданняў XIX і XX стст. / А. С. Аксамітаў. – Мінск: Беларуская навука, 2000. – 320 с.

К. М. Клімянкова

Навук. кір. **В. С. Новак,**

д-р філал. навук, прафесар

ТРАДЫЦЫІ СМЕХАВАЙ КУЛЬТУРЫ Ў РАДЗІННА-ХРЭСЬБІННЫХ ПЕСНЯХ БЕЛАРУСАЎ

Сямейна-абрадавая паэзія, у прыватнасці радзінна-хрэсьбінныя абрады і песні вылучаюцца сатырыка-гумарыстычнай скіраванасцю, што невыпадкова, бо сатыра і гумар выконвалі засцерагальную функцыю. У шматлікіх камедыйных сітуацыях, якія даводзіцца назіраць у этнаграфічных апісаннях радзінна-хрэсьбіннай абраднасці, прымаюць удзел бабка-павітуха, кум і кума.

Асаблівай увагі заслугоўваюць тэксты песень, прысвечаныя куму і куме: *“На гарэ ліпка нахілілася, / А кума з кумам пасварылася. // А за што яны пасварыліся? / Ці за трэсачкі за цісовыя, / Ці за дзетачак за хрышчоных? / Не за трэсачкі за цісовыя, / А за дзетачак за хрышчоных. // Кума кума перапрашавала: / – Хадзі, кумок, кісялёк есці, / Кісялёк есці із сыціцаю, / Кісялёк есці із сыціцаю, / Са мной, добрай маладзіцаю”* [1, с. 413]; *“Узяў кум куму за правую руку, / Павёў кум куму у вінны садок, / Пасадзіў кум куму а пад вішаньку: / – Сядзі, мая кумка маладзенькая, / Нап’ёмся мы мёду саладзенькага. // На куме каралі – семсот давалі, / А на куме штаны – няма ім і цаны”* [1, с. 385].

Сюжэтныя сітуацыі, у якіх кум увесь час дагаджае куме рознымі падарункамі, хваліць яе працавітасць, імкнецца дапамагчы, каб задобрыць яе, а кума ж у сваю чаргу частуе яго блінамі, хваліць, ліслівіць перад ім, напоўнены незласлівай іроніяй: *“Ішоў кум на сад, / Кума на гародзі, / Нясець кум чапля, / Кума скавороду. // Кум дроў насячэць, / Кума бліноў напячэць, / Кум бліноў не хочыць, / Кала кумы рагочыць”* [1, с. 415].

Камічны эфект ствараецца не толькі ў песенных тэкстах, у якіх гаворыцца пра ўзаемаадносіны кума і кумы, але і ў тых тэкстах, дзе цэнтральнае месца адводзіцца жонцы кума, а таксама ў застольна-бяседных: *“А чы ж табе, мая кума, / Няма дома дзела, / Шчо ты з маім чалавекам / У карчомцы засела”* [1, с. 427].

Такім чынам, на шчасце і дабрабыт маладой сям’і, нованароджанага, зыходзячы з народных вераванняў, уплывалі гумар і сатыра, якім надавалася магічнае значэнне.

Літаратура

1 Радзіны: Абрад. Песні / уклад. і сістэм. тэкстаў Г. А. Пятроўскай, апісанне абрадаў Т. І. Кухаронак, рэдкал.: А. С. Фядосік і інш. – Мінск: Навука і тэхніка, 1998. – 637 с.

В. Д. Кривошеева

Науч. рук. **Т. Н. Богоедова,**

канд. філал. навук, доцент

К ПРОБЛЕМЕ РЕКОНСТРУКЦИИ ДВУОСНОВНЫХ АНТРОПОНИМОВ

Вопрос о генезисе двусосновных антропонимов до настоящего времени остается открытым: являются ли данного рода имена свернутыми синтаксическими конструкциями